

TIDEVARVET

Nr 42 · 15 Oktober

Nr 42 · 5 årg. 1927

Tidevarvet N:r 42

Den nyaste drömmen om livet.

Solen gick upp.

Filmen i dramats tjänst, inkomponerad i ett skådespel för att ge det större perspektiv — det är en nyhet från Berlin, teaterexperimentens stad. Elisabeth Krey-Lange berättar i artikeln "Den nyaste drömmen om livet" om intrycket av detta drama som bär den ironiska titeln: Hoppla-wir leben.

Vår främsta kvinnliga lyriker Karin Boye utger i höst en ny diktsamling "Härdarna". Hon har haft älskvardheten att ställa tre dikter ur den nya samlingen till Tidevarvets förfogande.

Trälakvinnan i sin storhet är förgrundsfiguren i två av höstens böcker, som utkommit på Bonniers förlag. De recenserar i artikeln: Lena Smith och Raskens Ida.

Kulturerna defilerar över oss i Josef Volontis bok om Människansushållning genom tiderna.

Alla teaterintresserade i Berlin ha namnet Erwin Piscator på läpparna nu. Det är Berlins nyaste teaterdirektör. I den stora teatern vid Nollendorffplatz, ha traditionerna från Glada änkan och Cardasfurstinnan vädrats ut, så att Erwin Piscator kunde draga in där med ett nybildat sällskap av ungdomar, och de flesta övertygade kommunister. I väntan på att hans egen teater skall bli byggd får Piscator hålla till godo med denna scen. Den ligger litet för nära Berlin West kanske för en kommunist och modernist som han, men den är i alla fall avgjort Piscator-Buehne.

Förut var Piscator regissör vid Volksbuehne och satte sinna i brand genom att ge Schillers "Rövarna", avklädd den historiska dräkten och med en film från sovjet inlagd. Likaså aktualiserade han ett i våra dagar skrivet historiskt skådespel "Kriget på Gottland" genom en inskjuten film i propagandasyfte. Volksbuehne, som har en verksamhet jämförbart med vår Skådebanan, tog offentlig avstånd från en så politiskt betonad regissör, men ett parti höll lidelsefullt på Piscator. Och nu öppnar han säsongen i eget hus med ett stycke av Ernst Toller, "Hoppla-wir leben!" Ernst Toller är förut bekant genom dramat om krigsinvaliden, Hinkemann, som väckt uppeende över hela Tyskland.

Strängt taget är "Hoppla-wir leben", sådan den framföres av Piscator, inte längre Ernst Tollers verk. Det var en bitter dröm om efterrevolutionens Tyskland, med en hjälte, som inte är någon hjälte, bara en konstruktion för att framföra författarens pessimistiska syn på den kompromissens värld han måste uppleva, sedan revolutionens misslyckade förlopp överraskade de trogna, som levat på den.

"Hoppla-wir leben!" har blivit upptagen av Piscator, omklädd i hans regissörfantasi med ryska inslag och försedd med musik, om man nu får kalla det så och utbrodering av en annan författares dikt, som skildrar alltings tighet i denna materialistiska tid. Musik, nej men ett kakofoniskt ackompanjemang till den film, som uppslugar Ernst Tollers stycke, en skärmande, disharmonisk, utdragen tonbild, som sätter ens nerver i uppror. Men den passar till filmen.

Men låt oss gå i ordning från början. Scenen är en kombination av vrid- och dragscen. Man tänker sig ett hus som häller på att bygga eller ett hus med fasaden bortopererad. Handlingen, som följes av samtidigt förloppande bihandlingar, — för resten som hos Shakespeare — försigrar stundtals på flera ställen på scenen samtidigt: längst ner till höger och en trappa upp till vänster, eller i hjärtepunkten av scenrummet, då

det är något verkligt avgörande. Genom strålkastare belyser man den del av scenrummet, där de agerande ha något att säga eller läsa eller en annan grupp höjas av mörker, men fortfarande sitta eller stå i sina poser, tills det blir deras tur igen. Eftersom dramat hela tiden rör sig med många figurer och den som skall vara centralfiguren, arbetaren Karl Thomas, endast är till som en droppe i ett hav, får detta arrangemang sitt berättigande. Ernst Tollers drama skulle nog utan Piscators tillikning verka torr och upkonstruerat. Det är historien om en man, som tillsammans med några troskamrater blivit dödsdömd efter den misslyckade efterkrigsrevolutionen i Berlin och i sista minuten blir benådd, men av nervshocken förlorar förståndet. Då han efter åtta års hospitalsvård kommer ut i livet igen som en återuppstånden bland de levande, finner han överallt kompromissen i högsta grad. Han kan inte bära detta och efter åskilliga personliga motgångar, som taga den sista musten ur honom, hänger han sig i fängelset, dit han insattes på grund av mordförsök på en f. d. vän och revolutionskamrat, som blivit minister i en koalitionsregering och alltså förkroppsligar det samhälle han hatar.

Men Piscator vill låta åskådaren uppleva mycket mera än detta.

(Forts. på sid. 4.)

"HÄRDARNA."

TRE DIKTER UR EN I HÖST UTKOMMANDE DIKTSAMLING AV KARIN BOYE.

Jag vill möta ... Till någon som är mycket ung. Stjärnorna växer om våren ...

Rustad, rak och pansarsluten gick jag fram, men av skräck var brynjan gjuten och av skam.

Jag vill kasta mina vapen, störa och skåda, All den hårda fiendskapen var min köld.

Jag har sett de torra fröna gro till slat, Jag har sett det ljusa gröna vecklas ut.

Mäktigt är det späda livet mer än fjörn, from nr jordens hjärta drivet utan värn.

Våren grår i vinterns trakter, där jag frös, Jag vill möta livets makter vapenlös.

Spåda nymdne, vita nymdne, blekskimrande låga, tänd i nattens vida rum, skira blåvinge, sköra blåvinge, groaken och väntansspänd, när skymning faller ljum, spröda blomklocka, klara blomklocka, glasbräckliga flarn, alj och väråsen, själ och väråsen — lycka må ske dig, barn!

Stjärnorna växer om våren stora som darrande droppar, mjuka som levande väsen med skimrande vita kroppar, sväller som heliga frukter, sänker sig nära, nära, alltför mognande tunga för spröda himlar att bära.

Skålvanden stjärnsväsen, jagert och värnlöst nakna, längtar ut lossna och glida, röra vid jorden och väkna, längtar att fylla sitt öde, i ljus över djupen skrivet, längtar att kampa och skapa och smaka döden och livet.

Tyngst och vitast av alla hänger vid himlansranden en, som är villig att falla mogen och klar i handen. Kämn, att stunden är inne. Någon väntar vårt möte. Man efter stjärnornas stann, skaka en frukt i mitt skötet

Ett överansträngt nervsystem och en svag organism kräva ny kraft.

Sanatogen

är det styrke- och nervnäringsmedel, som raskest och tillförlitligst återger fysisk och psykisk hälsa och vilket kända läkare i över 24,000 uttalanden rekommendera att använda vid alla vaghetstillstånd.

Fås på alla apotek samt i färg- och kemikalieaffärer från Kr. 1.75.

Priserna äro nu betydligt nedsatta!

Önskas stifteligare upplysningar, ifyll och insänd bifogade kupong.

A.-B. Sanatogen,
Kungsgatan 59, Stockholm 1. Tel. 12195.

Sänd mig gratis och franko: Sanatogenprov och broschyr.

Namn: _____
Titel: _____
Adress: _____

KNUTSONS OTTOMANER,
erkända för sin hållbarhet, största sortering av överkast. Dalgatan 14.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM

Jag har inte ens någon åstundan att få resa första klass genom livet, om det ejes läse sig göra. Där är för få människor, och det är ju människor som är det roliga. Däremot skulle jag gärna vilja resa första klass på nattåg för att vara ensam.

Men givet allt man oavbrutet måste undergå sällskap, så får man se till vad man kan få ut av det. Säkert är att man lär sig en hel del, även av dem som inte säger ett enda ord. Jag har t. ex. lärt mig att unga damer avsky att ha småbarn i kupén, låt mig säga de unga damer jag prövat på denna situation. Aldrig har jag blivit kallad pack av någon människa, mer än av en liten fröken från Småland som inte fick sova där för att ungen gnällde på natten. En annan gång stungen en ung dam ur kupén som störtade av en orm vid anblicken av den sötaste unge i världen. Hon beklagade sig för en herre som stod utanför och han lät titta in på oss där vi satt. — Lugna dig, sade han, om 20 år blir du förjustat att få fara med den där vackra pojken. — Ja, men då vägrar hon, sade jag tacksam att ha fått repliken till skänks.

Men unga flickor kunna också vara behändiga. En gång händde mig att en liten hand sträcktes till bryn över britsen klockan sju på morgonen och den handen höll ett gulduret med sidemunstyckade cigaretter: var så god.

Jag gillade detta höviska sätt att anhölla om att få röka och gav den okända det tillstånd som enligt reglementet skall inhämtas. Det var tur för mig. När jag sen skulle klä mig, vore mina händer blåsvunna, de lågo väl i något av dessa mystiska gömmen i en järnvägskupé, som man inte kan räkna ut om det ligger sönder vagnen, och jag hade inga verktyg. Däruppe låg flickan och rökte. Jag delgav henne situationen och hon råkade sina händer. De vore sex. Hon gav mig tre. Det var en väcker handling ut i det ovissa, ty vi hade ännu inte skadat varandras ansikten.

Alla dessa minnen och många fler kommo upp för mig härom natten. Jag kunde inte sova för en äldre dam som fått platen över mig i kupén. Hon skulle stiga av klockan sex på morgonen. Klockan 23 hade hon släckt ljuset. Klockan 24 greps hon av en misstanke att klockan kunde vara 5. För att bekräfta den sökte hon tända ljuset, men det var trasligt. Då väckte hon mig för att få veta vad klockan var. Hjälpt av ljuset i korridoren upplyste jag henne därom. Eftersom hon alltså inte sovit över sig, började hon oroa sig för att hon skulle göra det. Jag försäkrade att konduktören nästan alltid väcker.

— Ja, det kan hända, men hur skulle hon kunna klä sig i mörkert? Skulle inte fröken vilja ta fatt på konduktören, så att han lagat ljuset?

Jag vägrade att göra detta och avslöt österkalleigen konversationen med att förklara att solen går upp vid sextiden.

Men hon gav sig inte. Hon har väl aldrig varit upppe när solen går upp. I stället ågnade hon natten åt att från sin plats väcka konduktörens uppmärksamhet. Helt natten låg jag och tittade på en liten fet gummand som bultade på dörrglaset. Det var på en gång patetiskt och tilligt. Jag visste ju att den armen som bultade på ljus skulle få ljus, när tiden var inne. Hon kunde ha sovit lugnt, ty universums ordning arbetade för henne. Men det sågade hon inte tro. Och på något sätt försatte hon mig i gott humör med detta.

Halv 6 väckte konduktören två mycket vackra personer. Genast började hon föra ett förfärligt liv över ljuset. Konduktören gjorde sitt bästa för att tända, men det gick inte. Han visste förstås att det var ljus utanför, men så pliktitrogen åro stans tjänstemän. Han misslyckades och flydde, följde av hända ord. Då satte jag mig upp och rullade upp gardinen. En strålande höstmorgon flötade in.

Så lade jag mig igen. Gumman klädde sig och försvann utan ett ord av tack eller ursäkt till mig efter solen.

Deines.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Resapris 1, 2 tr. Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.

Motingsningstid kl. 10-11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.

Konstoralid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6;—, halvår kr. 3 50.

Kvartal kr. 2;—, Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begränsad plats 25 öre

Lincoln Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Gymnastikdräkter

av trikk till alla åldrar, av tyg på beställning. Stort lager av N. F. K-livtyckel för barn och vuxna.
Fruensdräktdoknad bredare o smalar med utan klack, finnes o, kan beställas till
Anna Ahlströms Manufaktur och Kortvarufabrik,
Götgatan 95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall därna ligga i skon.

D A M E R!

Vid beställning av klädningar och blusar vänd Eders förtroendefull till
MODE-ATELLEN
Sigrid Andersson
(Inneh. K. Fredriksson)
Västerlångatan 66, 4 tr.
STOCKHOLM
Telefon: N. 68 10.

Carl E. Lindgren
Birger Jarlsгатan 5

Palskappor
Palsgarnityr

Beställningar och modernisering av pålsværk.

Berliner Bock Dricka
Damerens Favoritdryck.
Måltidsdricka.
RASUNDA BRYGERI A.B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda

Vid köp av villa
i Appelen, Smedalsten och Ålsten vänd Eders med förtroende till
Byggnästarnas Villabyrå
Höglandstorgets Mållplats.
Tel. Ålsten 555.

Smakfulla kransar, alla priser

La fleuriste
6 Malmorgsgatan.
Allm. N. 6296, Riks 2550.

Matlagningsskolan,
Humlegårdsgatan 3

LUNCH Middag
Smörgåsar. Sånne, ost, all varmrät, kaffe 2 rätter
1 25 1 50
Ny regim. N. 115 50. Kupongsystem.

Ottomaner, 2 hödd, mont. 130;—
Schalorger 20;—, Liggerfjöljer 60;—, Ducheit 35;—, Madraser 8;—, Floek, Krollspinn 35;—, Tagel 1 50, Trösk 30 öre kg Begär realisationslista.

DANIELSSONS VÆRSTÄDER,
Metregatan 6, (slutet av Södermannagat.)
Stockholm. (Etabl. 1893) Tel. Söder 290
Köp direkt av faktör!

Stärkande
och spjottmedel av **IDOZAN**
Bekant sedan 1870 års utövning.
Finnens största. *För i alla sjukhus.*

IDOZAN A
med spjottmedel.
Kina-IDOZAN
svårslutet utövande.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 58. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

HOSTOL
OVERTÄFFAD, BRÖSTKÄRPELL
M. H. DIÖTTINGENS HÖVLKÄRVANTOR
Söckerjägare-Åttah *OmS. Skåhm*

Finnes i alla värsort. affärer i hela landet.

Tufvessons Blomsterhandel
GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förskämda blomsterarbeten.
Telefon Söder 330 60, 34 80.

Inför valen i England.

Det är väl knappast för mycket sagt att världens öde nära sammanhängar med utgången av de engelska valen som man väntar skola äga rum nästa år. Den konservativa regeringen har suttit sedan 1924 och har under denna tid haft att ta itu med svåra problem både inrikes och utrikes. Förhållandet mellan moderlandet och de utom-europeiska delarna av brittiska riket har varit lugnt nog men med Sovjet-Ryssland och Kina har England varit i öppen konflikt. Dessutom har Chamberlain tagit ansvaret på sig att sätta stopp för Nationernas förbunds försök att binda de avslutna staterna närmare samman genom skiljedom och preciserade bestämmelser om gemensamt uppträdande mot fredsstötare. Den stora handling i fredligt syfte som den nuvarande regeringen kan peka på är Locarnopakten. Men med de förpliktelser för freden på kontinenten som England där åtagit sig är också gränsen nådd, menar utrikesministern.

Regeringens inrikesproblem ha framförallt varit den industriella oron som bröt ut i kolstrejk och storstrejk. Men icke löstes därmed att strejkerna misslyckades.

I dessa dagar ha de två stora partierna, arbetar- och förpartiet, hållit sina möten. Det som kan intressera oss från den konservativa församlingen är dess beslut att jämna ut kvinnornas rösträtt till samma åldersgräns som männen, alltså till 21 år i stället för som förut 35. Det betyder en ökning av den kvinnliga väljarkåren, en ökning som nominellt ger kvinnorna majoritet, ehuru väl ingen tror, att de komma att bli i majoritet bland de röstande. Det konservativa partiet har redan anställt en stab av kvinnliga politiska organisatörer för att bärga vad som bärgas kan av den nya skörden.

Arbetarpartiet har däremot icke visat sig till mötesgående mot kvinnorna på sin kongress. Från de kvinnliga organisationerna skild framfördes åter med stor kraft och skicklighet kravet på att undervisning i födeskontroll sattes upp på partiets program. Efter en stormig debatt blev kvinnornas förslag nedvoterat med stor majoritet.

Förövrigt sysselsatte sig kongressen med att arbeta ut riktlinjerna för ett arbetsprogram för de kommande arbetarregering. Det förefaller att bli så pass förknippat lagt att liberalerna skola kunna understödja det. En överenskommelse mellan liberaler och arbetarparti är också nödvändig för att den konservativa regeringen skall kunna stötta.

Man väntar att arbetarna skola gå till val på rustningsminskning, lindring av de indirekta skatterna, någon form av ny kapitalskatt, skolreform som utsträcker skolåldern till 15 à 16 år, omorganisation av kolindustrin och i samband därmed reglering av arbetslöshetsproblemet, upphävande av Baldwins fackföreningslag och av den nya

Ni gammelmän, somstyrvärlden

Även om man har svårt att förstå den åskådning, som ligger bakom sorgen och vemodet över de indragna regementena och minskade rustningarna, så må man dock icke skunda, det andra vörda. Den som troget tjänat kung och krona som menig man eller officer under hela sin livstid, må ha rätt att falla en saknadens tråd, när fanorna rullas ihop och tappt ljuder för sista gången. Det måste vara hårt att få avsked för den som kämpat, att han väl fyllt sin plikt och som är övertygad om att fosterlandet allt fortfarande behöver honom, han må vara gammal veteran eller ung däckkraftig kadett.

Dessa känslor mana varken till löjen eller till härda ord, de väcka endast vemod och respekt. Men när de tagas i agitationens tjänst, när de utnyttjas i tal och i skrift, på film och på möten, då känner man sig uppförd att stiga fram och protestera. Då bli känslorna icke enbart vackra långre.

Alla regementsindragningarna ha fått tjåna samma syfte, var och en i sin stad och för sin landsbygd. När exempelvis Västgöta regementet tog avsked av Vänersborg, ansåg man tillfälligt lämpligt att samtidigt anordna protestmöten mot avrustningen.

Vi veta icke, hur mötena avlöpte. Det enda eke, de givit i pressen, har skallat från professor Wilhelm Lundström, som i ett brev till landsortspresstämman anställer en del betraktelser.

Till sin glädje har professorn hört, att det är ungt folk, skolar av nationell ungdom, som åntligen tagit bladet från nunnan och med skarpa slunga fram den ljungande protest, som i våra gammelmäns man blivit till lams ogillanden utan verkan på vårt komhörda folk.

I går afton lär det första protestmötet under stark stämning ha hållits, fortsätter professor Lundström, i kväll hålles ånyo ett sådant. Men varför blott här eller på något enastaka annat ställe? Varför ljuder icke åntligen den ansvarskännande ungdomens rungande protestrop över allt Sveriges land. De måste ljuda och åter ljuda, tills vårt folk åter vaknar och i djupaste mening förstår, vad dess frid tillhör.

Varför, ja varför protesterar icke den ansvarskännande ungdomen? — Kanske ligger det mer i denna lystnad än professor Lundström anar. Kanske det varken är söbet eller brist på egen åsikt, som kommer den allt tåga? Kan det icke i stället vara så, att den ungdom som upplevt världskriget, som kommer att leva i dess skugga under större delen av sitt liv, som ser nya ohögliga krig stå skrämmande nära, kan det icke vara så att nya tankar

åtta-timmarslagen för gruvarbetarna.

Arbetarpartiet visar moderata signaler, och det kan erinras om att fackföreningarnas talesman nyligen öppet demonstrerat arbetarnas vilighet till samarbete med de övriga samhällsklasserna. Naturligtvis betyder detta missnöje bland de radikala elementen, särskilt inom Independent Labourparty. Och det gäller nu om ledningen kan föra en valkampanj igenom med stöd både av liberalerna och sin egen radikala flygel.

Lapp-Centralen
Kungsholmsgatan 30. Tel. N. 16003.
Ger arbete åt döva kvinnor.

Lagar och syre alla slags kläder.
Ordentligt arbete. Inlämning även
Smålandsg. 20, III o. Sybehörsaffären, Sturegatan 48.

Mötesplatsen.

Föreningen Frisinnade Kvinnor i Västerås höll sitt första höstsammanträde onsdagen den 5 oktober, varvid man bland annat diskuterade frågan om vår ungdoms förfläkning. Inledningsanförande hölls av föreningens ordförande, fröken Margareta Skog.

Efter föredraget vidtog en livlig diskussion om bästa sättet att hjälpa de unga, varvid man kom överens om att ideella föreningar skulle kunna utträta mycket gott, om ungdomen kunde vinnas för deras syfte. På förslag av fröken Bohman beslöt att man skulle försöka få gäng ett samarbete med stadens övriga kvinnoföreningar i denna fråga.

Samkväm med tesup, sång och musik avslutade aftonens sammankomst.

Höstkursen på Fogelstad.

Den niende oktober avslutade Kvinnliga Medborgarskolan med Årets höstkurs sitt tredje arbetsår.

Kursen har arbetat efter samma linjer som tidigare 3-veckorskurser. Bland deltagarna i avslutningshögtidigheten märktes bland andra ledamoten av Danmarks riksdag fru Marie Hjelmer, som talade över människans lycko- och hennes strävan att på något sätt tillfredställa detta. Samtidigt som hon erkände det berättiga härri, framhöll hon dock vikten av att inte för omsorgen om det egna glömma skyldigheten mot medmänniskorna. Folks obehållhet att deltaga i samhällsarbetet är Kains oförstående undran: "Skall jag taga vara på min broder."

För talvningarnas skull hade kursledarna under fröken Elsa Stenhammars ledning inbrott att skådespel i författat av fröken Ruth Persson. Det uppfördes vid avslutningshögtidigheten och gjorde stort lycka.

fötts och en ny åskådning skapats hos den ungdomen?

Det finns dock annan ungdom än den som kallar sig den nationella.

Det finns de, som icke protesterar mot avrustningen, därför att de *offja* avrustningen och icke ha någon anledning att protestera, det må sägas ifrån, när man frågar, var den ansvarskännande ungdomen står. Var och en av dem är tacksam för att första steget tagits på en ny väg, en väg som de hoppas kunna fullfölja till målet, och vi äro glada över varje handling, som om också svagt lyder på, att nya och bättre fider stunda. Vi protesterar icke mot fred utan mot krig.

Ni gammelmän, som nu styra världen, som sköta politiken, som skriva ledarna, som bilda opinionen, lycka ni verkligen att vi unga ha så stor anledning att följa i edra fotspår! Tycker ni att de vägar som ni och generationer före eder gått i sekler varit de rätta och bästa? Ni skapa dock ingenting för er själva, det ni sår får vi som komma efter skörda. Ni är ur leken, när edra gärningar bära frukt. Det är för oss ni underlåter att skapa fred, det är för oss ni skapar nya krig. Ni riskerar troligen icke ett nytt världskrig, men det gör *vi* och vi ägna att uppleva ånnu ett. Att det underligt då att vi icke protesterar när nya linjer stakas ut?

Det vore rikigare, att vi låto ett ljungande protestrop utgå emot alla den som vilja knyta en säck om våra huvuden och låta oss blinda rusa efter dem mot vår egen och Europas undergång.

Ruth Hamrin.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar

Regeringsgatan 31, 3 tr. Stockholm.
Öppen dagligen kl. 11-15. Läkare träffas måndagar kl. 12-13, torsdagar kl. 18-19. Tel. Norr 8943. Besvarar även frågor per brev.
Dr. Ada Nilsson, Byråns föreståndare.

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familiärät, Hyresredning, Testamenten, Bouppteckningar, Förfrågningar från landowners besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Inneh. Eva Andén, Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Hersögatan 14. Tel. 75 70, Norr 183 6.
i d. La Vattugatan.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskaver. Botredning och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

TANDLÄKARE
ELSA ARRHENIUS
Kungsgatan 9, invid Birger Jarlsгатan.
Tel. Norr 20500. T. Bostaden: Norr 19315.

Inferd genom
Stockholms Tandläkareförening
Tandläkare
Ester Asaröj
Engelbrektsgatan 15-17.
Mottagn. efter överenskommelse per tel. N. 16040.

Doktor Inez Laurell
Sibyllegatan 9. Sthlm. Tel. 741 71.
Homöopatisk behandling.
Tid för mottagningen bestäms per telefon, helst 9:30-10 fm.

ALMA AXELSSONS
Förlösningshem,
Linnégatan 19, mottagar inackord, även för längre tid. Tryggt o. egen vård.
Tel. 778 24.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling
Bortt av värder, bruna fläckar, liktormar med violetta strålar. Gen. hårväst bortt, med elektrolytbehandling. Manicure, Pedicure i damer o. herrens.
Hilda Jonson
Götgatan 18. Tel. S. 332 90, Stockholm.

Josefina Hultins
Förlösningshem, Humlegårdsg. 12, Stockholm. Tel. 74833. För kortare eller ett längre tid finnes inackordning.

Kvartslampa 1:50
Diatermi 2;—, Ultravioletta strålar. Mångfaldig perakt. Läk. rek. Elektriska Central Institutet, Stureplan 12, 4 tr. Hiss A. Gustafsson. Tel. Norr 197 92.

Kulturerna defilera.

Lena Smith och Raskens Idå.

För kläderna på kroppen.

Aven utan att vara professorer eller docenter med officiell rätt till "eine andere Meinung", gå vi litet var i behov av en syntes mellan den lifvaste, som representeras af matematik och rationell ekonomi och den som föredrises af männi-skönskapsk och historia. Och därför gripes man begärligt efter varje hjälp för tanken att finna de broar den söker. En sådan hjälp för lekman är Josef Volontis korta bok om ett stort ämne, Människans hushållning genom tiderna. (Kooperativa Förbundets förlag).

För att ur teoretiska synpunkter rätt värdesätta en sådan bok måste man vara på en gång historiker och nationalekonom. Men även en lekman kan vittna om, hur fängslande och tankeväckande detta arbete är och hur lättläst och underhållande tillika. Inför den i själva verket orhördt krävande uppgiften att redovisa en skrivare ekonomisk historia populärt, ligger det framför allt viktigt på att urvalet af fakta blir så representativt i all sin knapphet, att det verkligen kan säga lekmannen något. Ett sådant urval blir allt svårare, ju närmare vi komma vår egen tids komplicerade förhållanden i ekonomiskt avseenden.

Särskilt fråga om de äldre kulturerna låter författaren, med konstnärlig avvägning av proportionerna, kultur efter kultur gå fram för vår syn utifrån den ekonomiskt — sociologiska utsiktspunkt. Här se vi i skarpursken profil det gamla Egyptens. Dess sociala gemenskap är helt grundad på det samarbete för skördarna, som översvämnaderna nödgat fram, ett slags statssocialism grundad på samtliga undersåtars dagverksamhet. Det ekonomiska samarbetet resulterar ej blott i försörjning utan också i stadkommandet av de monumentala underverk i byggnadskonst, som erubade stå kvar efter årtusenden. Vi skryta Eufrat-Tigrisfloderna, där under striden icke mot elementernas angrepp på skördarna utan mot rövarkörderna, ett militärt försvår växer fram, som dominerar hela det asiatiska staten. Vi följa de grekiska stadstaterna från deras liv som enkla byar till deras genofanörda anspråk på maritimt imperium. Vi se de nya problem, som därigenom framkomma, bl. s. kravet på statens finansiella bistånd åt befolkningssmassan, ett krav som i ena sidan framtvingar byggnadsverv, vilka ännu som ruiner ståde i evig skönhet å andra sidan bana väg för ett politiskt förfall, där mat och brödfrågor bli ersättare för statsmannadéer.

Både Grekland och Roms social-ekonomiska historia förtres en mängd paralleller till moderns erfarenheter. Vi få där en industriell revolution genom tillförsel av slaverkraften som här genom maskinkraften. Eller vi se, för att ta ett annat exempel, huru ett fritt näringsliv med vidsträckt omfattning och välordnat penningsvågen genom orimliga skattebördor (i samband med andra orsaker) sjunker tillbaka till naturhushållning och till tvångsreglering i detalj av det ekonomiska livet

Roms politiska förfall föregås endast av en ofrukbar plöjning utan ävan av ett ekonomiskt sönderfall i små själlvårdsjörande onoter i stället för en samverkande helhet af differentierade behov och tillgångar. Ett moment, som författaren ger en särskild relief är bildningens förläckning i utförskäcken mot undergång.

Medeltidens ekonomiska helbild är i författarens framställning mindre lätt att fånga i ett grepp. Där intresserar kanske mest sådarnas uppkomst ur olivårdens förutsättningar och skrävisandets framträdande, blomstring och successiva övergång i storbändeln.

I främstlindnen av Nya tiden är uppfinnar- och företagsamhetalteten, i deras respektive beroende av renässans och engelsk puritanism är ett särskilt intresse. Den enas upptäckthög och den andras efter religionskrigen frigjorda, dåkraft och asketiskt betonade arbetsvillja sätta en alldeles speciell prägel på ekonomiska förteeluser under Århundraden framåt. (Den som genom Max Webers forskning kommit in på dessa frågor, vot helst vilket vid strikt undersökningssätt för religionsociologi, som här föreligger.) Vi möta befolkningsproblem och arbetslöshetsfrågan i dess tidigaste former. Det är en ständig växelverkan mellan yttre och inre faktorer, som inom det ekonomiska livet framtvingar nya inställningar och tillvägagångssätt. Mitt under krig, politiska förvecklingar och blodiga revolutioner kan det helt stilla och omariktigt begynna någon ny anpassning efter nya förhållanden, som till sin framtida konsekvenser blir vida mera revolutionärer än några utstuderade omställningsprogram.

Från merkantilismens och den ekonomiska liberalismens ekonomiska kulturstyper föras vi genom själva den fria konkurrensens översvinnar omsider in i en nya av ekonomiska organisationer mera bindande för individen än någonsin och med en stark tendens till själva storbändelns förändring i ett slags änter. Här använd vi vid de högaktuella problem, vilka i denna relationer framställning endast skymta mellan raderna.

Författaren ger inga direkta riktlinjer eller översikter. Det kan ju vara en händelse, som ser ut som en tanke, att det är med sin framställning av "den konsumentkooperativa rörelsen" som författaren sätter punkt.

Men fastän arbetet har till huvuduppgift att vara just resumé, har det dock ingen opersonlig prägel. Man har en bestämd förnimelse, hur själva sättet att skulptera massan av fakta, om jag så får säga, är buserad på mycket defensiva värdeorddommen.

E. F.

>När då skall recensera en bok, så läs den först uppmärksam, kolla in din egen stämning med bokens och låt om möjligt det du sedan skriver ha samma klangfärg, skriv en gång en förf. efter det att jag råkat skriva en icke tillräckligt berömande anmeldan om en bok. Det är alldeles sant, så skall man göra och jag lär försökt. Under de sista fjorton dagarna har jag list uppmärksam en hel del nya komna böcker, jag har kopplat och kopplat om, men ändå har stämningarna och böckerna sällan sjungit samma ton. Må också de böckerna stå över till dem som ha annan klangfärg!

Kvar står i alla fall två digra romaner. På bägges titelblad stå för de allra flesta skrift utökade namn. Den ena är »Smiths i Gamleås» af Hans G. Westerlund, den andra är »Raskens» af Wilhelm Moberg.

Gamleås är en liten nöretändskuststad, säkerligen Pitöa, och Smith är konduktör. Familjens överhuvud spelar visserligen en stor roll i boken, ity att han kastar sin skräckfyllda skugga över de arma små Smitharna under hela deras levnad, men kroppsligen försvinner her Smith snart nog från familjen till en älskariana han har uppåt linjen och han återkommer först i slutet af boken för att dö hemma hos sin lagvilda hustru. Det blir Smiths Lena och de sju barnen man får följa under ett långt och strejt liv i ett rum och kök. Något märkvärdigt är det egentligen inte alls med familjen Smith. Det finns säkert i vartenda kvartal i vartenda samhälle en likande familj, som lever sitt liv ungefär på samma sätt. De knogar och-streter för att få ihop till hyra och mat under veckans sex dagar, på den sjunde vecka de. Och så går vecka efter vecka och omväxlingen blir ringa och sensationerna utdeli. Och ändå blir denna bok på närmare 350 sidor inte trögligt. Lena är så levande och sant. Lena och barnen, farfar och farmor Fångkrut, alla som på ett eller annat sätt hör till familjen, stå så verkligen inför en, att man nistan tycker sig svulla och frysa med dem, åka i båten derns till fiskarkutan ut på grundet, gå vilse med farmor Fångkrut på Pitöa gator, ja, i o. m. stjäla ved med gubben hennes ute på Udden.

Raskens är av ett annat kynne, det här man ju inte kan påminnet. Vad skulle Rask kunna vara annat än knekt vid ett Kongligt Kompani och ha ett soldatort hemma i Småland med ett utskuret hjärta över dörren med printat text: nummer 132 Mönåla. Man behöver knappt mer, för att känna igen den grå fallfärgiga stugan hemma vid björkbacken i vägskålet. Det var många vaserövargifter för Rask, innan han fick sitt hufvudburet och felsteg gjorde han som han fick sina hjärt i åldern. Men när han väl kommit i hamn i Mönåla, fått hustrun och barn, då tycktes han ha slagit ro både för tid och evighet. Han bryter sten och lägger upp nyodningar, han hägnar gårdsgårdar och bötar stugan och laggården, till en dag hans timme slår och han förfryst hägen, benet i vinterkytan, sedan han förläskat bort sina stövar till en tyllkemmar ifrån ungdomsåren. Då går Rasken att stå inför sin Herr med en förtryllans sorg

i hjärtat över att han inte fått stå kvar i tjänsten i tio år till, för då hade torpet kunnat bli hans.

När man läser Raskens står ett annat verk inför en, Hansums stora epös, Markens gröda. Raskens är mycket infattare på sina ställen, det är inte så storslaget och fullbigd, som det stiger samma jubelsång till jord och sol och arbete ur dem bägge. I båda får man följa färan ifrån vidmark till teg i samma trygga, breda, litet sväviga gång. Man får se, hur av intet skapas en hel värld, i vilken människor få fäste och mål.

Det är icke enbart en slump, som sammansattit »Smiths i Gamleås» och »Raskens», boken om den fattiga arbetarfamiljen i Pitöa och hondeposet från inledningens verkets tid. Det finns något som berättigar till sammansättningen och det är Lena Smith och Raskens Idå. Dessa kvinnor äro det centrala i bägge böckerna, de ha fått mest kärlek av sina unga skapare och därför tala de också klarast och rikligast till oss.

Det finns många likheter mellan Lena och Idå. För ingendera av dem finns något utöver make och barn. Köket och »kammern» är deras värld, vad som händer därutöver i stora världen är för dem som skeddets tid på en annan planet. De trampa sin väg mellan spisen och skåpet, för Raskens Idå blir det också ut till brunnen och åkern, till kobast och svinstan. Deras gärning är till synes så oändligt trång, så tröstlös liten, men den betyder i sin pliktrohet och i sin kärleksfulla omsorg så omtaligt mycket i den värld, där den utföres.

Oändligt rörande och storslaget är i all synnerhet Raskens Idå. Nog har hon blivit märkt av livet och fått lika många ärt i sitt sinne som ryttars ansiktet, men hon har därför inte fått det uttryck av kuschad hund över sig som gör Lena Smith så tragisk.

Rasken skulle aldrig blivit vad han blev, om han inte haft Idå och Raskens torp inte heller. Och dock är Idå säkerligen inte någon ovanlig hustru i mängd och mycket. Hon finns nog lite varstans i stat- och torparstugorna landet runt, kvinnan som står och skördar, som sköter kräk och hushåll, som spinner och väver och som ändå har tid till att vara blid och vänlig och uppföstra både tio och tolv barn i Herrans lukt och förmaning. Dessa kvinnor hu fått ett vackert monument i Raskens Idå.

Men hon är mer än trälökvinnan, som strelar och gnor tills hon stupar. När onda tider stunda, då prövas människorna, och det är när maken går vill på gamla dar, som det storslagna hos hustrun bryter fram. Sin rätt till Justران har Rasken förvarat, när han gick till New-Gårds-Anna och han får flytta ut i utdragssoffan i köket, men annars går Idå fortfarande i selen och där lasset. Lite ett bittan ord går över hennes läppar, sedan den en glug fött full kärlek i saken. Det betyder inte, att hon överser med syndens, men hon får det svära inom sig och ber att Rasken skall få en sötslag, så att att hon inte behöva komma med alla sina syndar huvudstupa in i evigheten. Men om han har gjort synd, så varför skall inte hon vara trogen. Så får Rasken allt frugant mot och värme och vänliga ord av hustrun. Och när man när står sidos i boken, och Rasken är död, så står Idå och sticker några sockerbitar i näsven på Lill-Anna, Nergårds-Anna Lilla, som är så onämligt lik Rasken.

R. H.

I.

Kläder. — Det tycks det skulle inte vara så stor konst att skaffa sig kläder — nu när en inte ska vara så långt borta till skolan, sen börjar ju strömströmarna. — Men nog var det billigare med en låg kjol som skydde strömströmarna alltid!

— Karlens förstås, ja de har ju på sig det gamla sedvanliga — och det är alldeles hemskt dyrt. — Apropos kläder — så träffa jag i stan nu i dagarna en ung karl som jag haft på knå många gånger då han var liten och tog maten av både far och mor med sina runda röda kinder och klara, klara ögon. — Det var mig sysstern. — Han hade en kostym på sig, den var inte alls illa för sin åra köpt hos en pantlånare — men vet ni vad den kostade? Jo, den kostade 3,000 riktskivaner.

Han hade om nästerna jagat röttor på söphögarna vid Arta, och för en svans får dem tio öre. — Jag trodde inte, att det var så sanning så jag gick ut där man systemen bodde. Det var i en garderob i en inredd värdstuga. Vatten hämtat från väderna i en öppen källa bredvid avloppsvägen och komposter. Jag såg på min systerson. Rosanna på hans kinder var korta — men hans ögon vore klara, mycket för klara och jag tänkte på nästerna på söphögarna, på kvämet, på smutsen på hängern. — Han såg glänsande värdstuga i värt, men hans skall vägra, sade han till mig. — Han står i en föröning som klämper för fred på jorden — och jag tänkte och tänkte men kunde inte säga ett ord. Det är nog mänskligt att föra röttling — kanske även att köpa kläder för svensarne. Men aldrig kommer min systerson att vägra krigsövning och manövar. Han hämtar inte — hans kinder är för bleka, hans ögon för klara.

Mo.

II.

En söndagsförmiddag då vi vore ute och promenerade, mötte vi en träng polke i parken. Han var liten och förkympad, det var inte godt att säga hans ålder. Då han kom mitt framför oss, framstammande han några obegripliga ljud.

— Vad är du sågert frågade vi.
— Vassegå växta en tvöring, upprepa den han slött.

— Varför vill du växa en tvöring? frågade Elsa vänligt.

Han vände den fattiga slanten i handen.
— För ja ska det öre åt Nisse, sade han.

Elsa och jagingo samtidigt en bröjst på.
— Han skulle det vara om du fick en tvöring till? frågade Elsa. Jag gav honom den, han gik hastigt tvöringen och försvann.

— Jag Suskar att han inte varit så apåklig, sade Elsa. Han blev varken glad eller lyckosk och han verkade inte göra heller.

Det var en massa folk ute på promenaden i parken. Bland andra kom där en stor, lit äldre herre, som såg ut att njuta av medvetandet att vara blek värdens populära gamla farbror. Det lilla gråa bytet ledjade också honom på hans väg. Den store herren böjde sig ner och lysnade till. Vi sågo på hans ansikte, när det sigonibekligt kom, då han stannade strömningen. Han stoppade handarna i fickan och tog fram en skåp, som överflötades af puljen. Då denne förvaran, lika stum och snabb som nyss, såg givaren berrigt missnöskad ut.

Elsa och jag sågo tytt på varandra.
— Då vände om henn mätte vi den litte stackaren igen.

— Vassegå växta två öre, sade den lilla barnfästern. Icke stann hegrund något sig i ner på puljen. I hant ögon syntes inte en gnista av igenkännande.

— Men unge man, sade jag, jag skulle vilja föreslå dig att tråda, i lite mera personlig behöring med dina kinder. I en offer som din, måste man vara förelig. Om inte den människliga faktorn i industrian.

Elsa tyckte synd om honom.
— Men polke lilla, sade hon, kommer du inte ihåg, att du nya had öre om växt?

Pojken blev skrämd. Världen hade med en blivit för litet. Han vände och sprang. Vi sågo honom aldrig mera.

HÄLSOVÄRDSAFFÄREN
SAMHÄLLSHYGIGEN A. & B.
Allt för MODERVARD och SPÅDBARNSVARD
REGERINGSGATAN 31^{III}. Hiss.
AFFARSTID KL. 11—15.

Den nyaste drömmen.

(Forts. fr. sid. 1.)
 "Av brist på fantasi, säger han i de flesta programförklaringar, uppleva de själva människor en gång sitt eget liv, mycket mindre världens. Annars skulle läsningarna bara av en enda tidningsblad vara nog för försätta människor i uppror. Man måste alltså skaffa starkare medel. Ett av dessa är teatern."

och nu skola vi uppleva en del på en enda teaterafton. Detta låter oss Piscator göra genom filmen. Det börjar med krigsutbrottet 1914 i Berlin. Krigshänsförelsen, soldaterna i ändlös åta, segerstämningar i luften omkring dem. Sen blir det hela krigsdramat med sin mörkande horisont, fronten, minorna, särade, och till sist soldatdräkten, revolutionen, Ebert, Ryssland, världspolitisk, tidningsarkens första sida med fet rubrik, som verka prisprapp, hangersmök, svältande mödrar med sjuka barn, jazz, balletflickor, lyxhotell med krigiska, kappöpningar på ett håll, Zaeo och Vanetti på väg till fängelse, atlanfyrkning. Aren rullar fram till vårt år 1927, man ser en klocka, där visaren går och går, filmen illustrerar som en årsbok, — gick det så fort, var det så mycket att bära för den arna världen, har ingen blivit bättre och klokare därigenom? Det är väl så Piscator vill, att man skall fråga sig, då han låter denna skrikkräv dra förbi i ändlös tempo. Krigsbilderna åtföljs av en musikalisk sammansvetsning av alla möjliga länders folksånger men inte längre i hymntakt eller med sina melodier klara och tydliga utan i kamp med varandra, tills man vill säga: nog, vära öron förmå inte mera!

Men Ernst Tollers drama har med denna bakgrund, som skall hjälpa oss med den bristfälliga fantasien att förstå det, blivit fullständigt klart ihjäl. Det var nu inte så stor akkada skedd. Det kan inte nekas till att man får en helhet av denna teaterföreläsning, som dock sammansatts av tekniskt så olika verkande element som teater och film.

Elisabeth Krey-Lange.

Det fria Blad

Uafhængigt, retspolitiskt Ugeblad.
 Det frie Blad's Formaal er at nabne Adgang til Samarbejde mellem alle dem, der kræver et frit og retferdig Grundlag for vort Samfund.

Bladet bringer i Serdeshele Artikler og Diskussioner om Geogisme og Retsstat — de ider, som bl. a. Retsforbundet arbejder for.

For at udbrede større Kendskab til Bladet og de ider det virker for tilbydes Resten af

Oktober Kvarlet gratis
 med Indsendelsen af Portoen — 25 øre —
 paa Giro 866, Nørrebro 10, København K.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummiyaror, Bandager alla slag, Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Aderkræftkastninger, Brækblødder, Røygåbblødder, Gænseskrævetter og Gædder, Brækblødder, Langkyddere, Skållekanner, Liggyster, Dambinder, Barnavårdsartikler alle slag m. os. Besøik alle tilkøber os.

Magasin Special

Vesterlånggatan 66
 (Inngå i Postens)
 Bøger Indkøbet
 i STOCKHOLM

Kvinnan i Lejonets och Solens land.

Under de gångna århundradena åtnöjt den persiska kvinnan undervisning. Hon hade rättighet att välja vilket arbete eller yrke hon vill. Den mohammedanska lagen grundade på sitt sätt kvinnomansparitet i vissa stycken. Ja, anbefalldes det t. o. m. så dess efterföljare. Den ställde henne på samma nivå som mannen, gav henne frivillig myndighet över mannen om det var nödvändigt och lät henne övertaga de juridiska åläggandena.

Paulus talar så mycket om att kvinnorna skapades för männen och att de inte låta utöva sin andakt med obetyckta hunden. I motsats därtill säger Mohammed: Det åligger varje man och kvinna att studera vetenskaperna. Den mohammedanska lagen ger kvinnan fullständig frihet på alla sätt affärer; att sätta, köpa, att låta ingenting eller att handla med sin personliga egendom utan att en överläggning med maken. De privilegier hon sålunda åtnöjt, yoro sådana att de skulle komma hennes europeiska systar före kriget att avundas henne.

Men tidens förfall har inverkat menligt på kvinnornas inflytande i Östern. I Asien yoro på det hela sett statsöverbudena den allmogets, deras väja gällde som den allmogets och deras befäligheter som den allmogets för Gud. De religiösa föresatsna yoro också lika önskränkta och självständiga som de orientalska despoterna. Sådana regerade kyrkan och staten folkssamma enväldigt. Familjens överbud överlätter sedan i sin tur kung och präst och blev i sitt hus en enväldshärskare i miniatyr. På så sätt blev hela den orientalska samhällsorganisationen förgiftad av det farliga gift som är despotismen, och kvinnan nedtryckt av slaveriets flikor, som utgör hennes uppfostran i de flesta länder, sade de, skall en dag bli samhällsmodell, och har skola de kunna uppfostra sina barn, om de inte äro grundligt utbildade själva?

En av de sista århundradets stora hjältnor, som omfattade sitt köns sak i Lejonets och Solens land, var Kurat-U. Ayne. Hon levde mellan 1820—1863, var ivrigt anhängare av Baha'ullah, lade av slöjan, reste genom hela Persien, undervisade kvinnorna om deras frigrörelse och väckte dem ut århundradets djupa sömme vid en lit, då Susan B. Anthony arbetade för kvinnorörelsen i Amerika. Staterna och de 1848 det första mötet för kvinnornas rättigheter hölls vid Seneca Falls, New York, ropade Kurat-U. Ayne ut sin förkunskelse om likställighet mellan man och kvinna i Persien. Hon led slutligen martyrdöden 1863.

Morgan Shuster, som för till Persien för att ordna upp landets finanser, ger i sin bok det mest värtaliga vittnesbörd om kvinnornas utveckling, patriotism och självuppoffring. Det var deras patriotiska demonstrationer som ställde parlamentet att avslå Rysslands ultimatum, samt Ryssland hade samlat en armé vid gränsen i avsikt att bryta in i landet och krossa frihetskämpen i Persien.

Han ger följande livliga bild: »Den persiska kvinnan har från 1907 blivit nästan den som gått mest framåt, för att inte säga blivit den mest radikala i världen. Att denna förklaring kostar århundradets begrepp över ända, förändrar inte saken. Då de själva utstått en dubbel form av fides och politisk och social, som de åtrivats att underkasta den stora nationella rörelsen för antagande av de konstitutionella styrelseformerna och inräppandet av Västerlandets politiska, sociala och etiska lagar.

Den persiska kvinnan av i dag befinner sig i en period av värdiga framsteg i fråga om sociala förhållanden och uppfostran. Gamla traditioner ha brutits ner och nya ideal, som ännu inte helt fått form, hålla på att ta gestalt. Under de sista åren ha nya nyheter om de västerländska kvinnornas framsteg långsamt trängt in i dens persiska systars medvetandena. Tidningar och tidskrifter ha börjat utgåvas av de nya kvinnorna: Klubbhar bildats och diskussioner öfver viktiga ämnen i gångtåttas. Sköterskor examineras från medicinska läroanstalter och vägnas till

Antikens talkör i nutidsdräkt.

En ung krigsinvald, Friedrich Maria Ulrich, gasförgiftad och döddömd, hann ätt och jämt väge sin protest mot sitt oförskyllda öde i en okostnad men inspirerad dikt, tillägnad ungdomsledaren Mare Sangnier. Den framfördes av en talkör vid den demokratiska fredskongressen i Würzburg i september som uppremiär, men kommer säkert att upprepas på andra håll. Den uppbars varken av yrkesaktörer eller scenisk arrangement, det var bara en grupp arbetarungdom, som frivilligt och hängivet inövad den.

I vardagskläder eller scoutkostymer trädde de fram på tribunen, utan alla försökande kuliser, inför en publik på minst ett par tusen åhörare. Ungdagar och flickor med magra kantiga gestalter, redan märkta av hårt arbete, men väl samvade rister slungade de ut domen över de gamlas syndar, löftet om vapenvägran och hoppet om ungdomens förbrödning. Olika grupper tolka kvinnornas, mödrarnas och barnens ängest inför ett nytt krig, folkens längtan efter försöning och fred.

I bakgrunden interfolierar en oynlig kör, de fallnas andar på kunnas om krigets fasor, om meninglösst offerade liv och mana till enkymp kamp mot kriget: "Die Waffen nieder!"

I sin primitiva utformning verkade framställningen intensivt gripande och åhördes under djup tytnad. Inte ens ett väldigt slagregn, som öste ned igenom tillfatta ket i den bortre delen av jättehallen kunde förstöra stämningen, och intycket blev det mest bestående under kongressens i övrigt tämligen sedvanliga förlöpp.

Naima Sahlbom.

främjand och obegränsad utveckling ha öppnats åt alla sidor.

Det stora kriget bröt sönder många hoder och ledjer som hjälte kvinnorna i Persien som frångår i härens. De nya fiokerna äro ivriga att försvåra kypen. För många är sedan helt en persisk flicka vid namn Ghodose Khanom mot alla nationella fördomar, lämnade sitt hem och studerade vid Columbiuniversitetet i Amerika. Hon tog sin examen vid detta universitet och blev krigets sult återvända hem till Teheran, Persien, och är anständig för att undervisa sina landmanönnor.

Galoscher

Gislavets utmärkte, kooperativa fabrik, gods- o. flickgaloscher resp.

4.25 o. 3.50—4.20
 hem 4.90
 barn 4.20
 barn 2.90

Säljes i
kooperativa butiker
 (konsumtensföreningar)

Uppfostrans problem.

En moder skriver:
 "Min pojke är nu tolv år. Jag har ej förstått att implantat göra och bestående vanor i honom, medan han tillfullt respekterade min auktoritet."

Nu svarar han mig uppstudsigt, när jag vill lära honom någonting eller hålla efter honom att göra något nyttigt. Jag får träta honom till att göra ett arbete i trädgården eller i köket, gå ett ärende, hänga upp sin mössa eller lägga sina kläder, så att han finner dem på morgonen.

Jag är ledsen och trött på alltsammans, så att jag många gånger önskar, att jag yore dö. Jag ser, att min son kommer att växa upp till en odåga och värst är att jag måste erkänna, att det var mitt fel till stor del. För det första förstod jag ej, hur viktigt det var att börja uppfostran i tid — först på sista året har jag fått ögonen öppna för detta — och för det andra har min hälsa varit klen ända sedan han föddes. Råd mig, vad jag skall göra!"

Detta brev från en väa till undertecknad är betydande för hur många mödrar har det. De äro i en förtvivlad belägenhet och veta ej ut eller in. Självanklagelser tyngas med dem.

Mödrarnas förstod ej att smida, medan barnet var varmt, medan barnasjulen var rörlig och mjuk, medan gossen var inom hemmets vägar och såg upp till sin mor som mest lyda och beundra. Hon hade ej kommit till insikt om hur viktigt det är att taga vara på de psykologiska förhållanden i det växande barnets liv. Hon tänkte — om hon nu tänkte alla — han är ännu så liten och så rar. Och så lät hon honom ha sin vilja fram, förbjöd kanske den ena gången men inte den andra, såg genom fingrarna ibland, kelade och klemade, glömde, när hon skulle komma ihåg — kort sagt lit slump och oansvarligheter taga hand om pojkens uppfostran.

Nu har pojkens kommit in i en period, då manhaftigheten framträder, han vägrar att bli tilltalad som en barnunge och bli visad till sina göromål med en beaktning. Pojkens har genom skolan kallat i kontakt med andra auktoriteter och personer. Mor och far stå ej längre som felfria auktoriteter i hans ögon. Och nu är det också tid att föräldrarna inskränka på denna sin auktoritet och låta samarbetet, kamratskap och förtroende träda i stället. Intet ger självklara och ansvar näring att växa, som när mor frågar sin pojke tillrätt i saker och ting, intet sårar en pojke värre än befällningar och snisor.

Det är svårt det medges att ta itu med fel och ovanor, som rotat sig omkringligt under en lång tid, alldeles som det ser hopplöst ut med en av ogräs överväxt trädgård. Men det går. Därtill fordras tålmodighet framför allt, tröttnade ovillkorligen bannlysas och det förloreda ömsediga förtroendet måste återställas först när allt. Det är intet skäl att hemfalla till misströstan, då på upptäckta värre misstags och försrömmelser. Och kom ihåg, en sak i sänder! Ty allt kan inte gå på en gång. Alldeles som man måste börja i hörnet först, då man tager itu med en av ogräs igenväxt trädgård.

Men vi måste taga itu strax inte endast med våra barn utan också med oss själva. Idén om att våra föräldrar och blivande föräldrar/modern vetenskaplig utbildning har löst taget fast form här hemman men väl i Amerika, i all synlighet i staten Californien, där den omfattas med stort intresse. För att föräldrarna skola kunna få del av denna undervisning fordras det att minst femton fäder el-

ler mödrar sammansluta sig och organisera en lek i föräldraträning i förbindelse med de skolor, som finnas i deras kommunala samhälle.

Dessa grupper ledas av pedagogiskt skolade personer, som fått en särskild utbildning för denna nya gren av undervisning genom kurser, som sedan flera år tillbakavari anordnade vid California University. I dessa kurser ha deltagit ett så stort antal, att man nu har en hel stap av dugliga lärare, som äro beredda att träda i tjänst inom statens olika skoldistrikt.

En känd amerikansk kvinna, mrs Duphne Drake, ordförande i Child Study Association of America, säger med hänsynfärd på detta nya ämnes införande, att moderninstinkt, entusiasm och kärlek ensamma icke förmå att skapa dugliga föräldrar. Kunskap i psykologi och hygien äro även nödvändiga faktorer.

Utän tvekl, säger hon, ges det föräldrar med instinkt, men det moderna samhället kan ej längre riskera, att i ett så viktigt värv låst endast till instinkten. Den uppfostran, som ledes enbart av moderninstinkten och den som desslign, bestämmande av medvetenhet på vetenskapliga rön baserade principer väja slående oökat i resultat. Det ena goda utselet visst icke det andra. Moderinstinkt är en gåva, som enbart vinner i värde genom kunskap och studium av fakta.

Ena.

1. Det här blir min

»Hör skall jag få det här finsta tillägg?»

2. Man ni be-

»På vilken sätt?»

3. Flytande sil-

»På vilken sätt?»

4. Flytande sil-

»På vilken sätt?»

5. Flytande sil-

»På vilken sätt?»

Pris per 1/2 Gallon Kr. 8.00. Prov-

flaska Kr. 1.00.

Generalagenter:
GVLLING & CO.,
 Negerlånggatan 5, Södm. T. N. 10070.

Måltidsdryck som hälsokur

erbiller man av Fruktat-Samarin i det ger en läskande och härlig köttstyrryk, som piggs upp apitens och befordrar ämnesomsättningen, renar och upprättar blodet, befriar nesen och tröttarna från öfåttiggen ämnen, värdar de skärpa och spryan, gifter som måste renas bort, vurdar undermåldes grundorsaken till dåliga hälsa, häls oigenemmen sättes i god form.

»Drick därför dagligen Fruktat-Samarin. Pris per fl. kr. 2.50; mot- svar 2 1/2 mineralvattnet. Erbållar svarer 2 1/2 dropp. Fårgårdh. m. fl. Cederskova Tekn. Fab., Stockholm.